

*Tale af Tom Gillesberg, formand for Schiller Instituttet i Danmark, ved foretræde for Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg den 2. oktober 2008.*

## **Kun et nyt Bretton Woods-finanssystem kan løse finanskrisen**

Vi står midt i det største finansielle sammenbrud verden nogen sinde har set. Gigantiske papirværdier er allerede gået op i røg og mange flere vil følge. Panikken har allerede meldt sig, og fra verdens finansmarkeder skrives der: "Red os, red os, giv os nogle flere penge." Men luk ørene for sirenesangen og kravet om at skatteyderne skal redde spekulanterne. Der er ingen måde, hvorpå det igangværende finansielle sammenbrud kan stoppes inden for rammerne af det nuværende system. Kun gennem at sætte hele finanssystemet under konkursbehandling og etablere et nyt Bretton Woods-finanssystem baseret på principperne fra Franklin D. Roosevelt, som foreslået og udarbejdet af den amerikanske økonom og statsmand Lyndon LaRouche, er der en farbar vej ud af den nuværende krise.

Netop nu forsøger den amerikanske regering at få en hjælpepakke til finansmarkederne på 3.500 mia. kr. vedtaget i den amerikanske kongres. Det var gode nyheder, at kongressen i første omgang stemte nej, for lykkes det at få den vedtaget, vil det ikke som lovet redde finanssystemet og vores økonomiske fremtid. Måske sætter det spekulanterne i stand til at fortsætte deres kasinospil et par dage til, men ved at staten overtager den ubetalelige gæld, skaber man hyperinflation som i Weimar-Tyskland i 1923, men denne gang på global skala. Det vil omdanne dollaren til konfetti. At lade staten og skatteyderne overtage spekulanternes dårlige spillegæld er ikke blot umoralsk, men bringer også statens fremtidige sikkerhed og borgernes velfærd i fare.

### **LaRouche advarede imod sammenbruddet**

Det har været en udbredt kliche hos medier, politikere og økonomer at ingen kunne forudse den nuværende krise, og at der ikke er noget alternativ til at pumpe flere penge ud i finansmarkederne, men det passer ikke. Lyndon LaRouche og Schiller Instituttet har gennem årtier advaret imod den finansielle afregulering og skiftet fra fysisk økonomi til finansspekulation, og den katastrofe det uundgåeligt måtte ende i. F.eks. forsøgte jeg ved kommunalvalget i november 2005 med kampagnen: "Når boblen brister ... Et nyt Bretton Woods"<sup>i</sup> at sætte den forestående krise på den politiske dagsorden.

Den 25. juli sidste år holdt Lyndon LaRouche en webcast fra Washington<sup>ii</sup>, hvor han advarede om et dramatisk faseskift: Vi stod umiddelbart foran disintegrationen af hele det internationale finanssystem. Tre dage senere kollapsede den tyske IKB Bank under vægten af dårlige "subprimelån". De blev den snebold, der udløste lavinen. Efterfølgende fremlagde LaRouche en trepunkts kriseplan for USA. Vi har ikke blot advaret om krisens dybde men også fremlagt løsningsforslag, som da jeg i 2007 stillede op til Folketinget sammen med tre andre kandidater under sloganet: "Efter

finanskrakket – Magnettog over Kattegat”.

Den 17. januar i år fremlagde jeg ved et foretræde her for Politisk-Økonomisk Udvalg<sup>iii</sup> de umiddelbare tiltag der burde iværksættes for at undgå de frygtelige konsekvenser af et internationalt finansielt sammenbrud. Mange af jer mente måske at jeg overdrev, eller at det var for stort et spørgsmål for folketingsmedlemmer at beskæftige sig med, men der er ingen vej uden om. Folketingets medlemmer må skabe sig et klart billede af, hvordan et nyt finanssystem skal skrues sammen, og hvilke tiltag vi må foretage for at beskytte vores økonomi og befolkning.

### **1) Red banker og boligejere - ikke spekulationsgælden**

Efterhånden som forskellige banker og finansinstitutioner går ned, skal myndighederne ikke lade skatteyderne overtage bankernes tab (som det skete med overtagelsen af Roskilde Bank). I stedet skal man gennem en konkursbehandling sikre, at bankens normale bankvirksomhed fortsætter uhindret i en rekonstrueret bank, og så fastfryse de dårlige lån, derivater og lign. (spekulative finansinstrumenter som optioner, futures, credit default swaps, mortgage backed securities etc.) til en senere behandling. Spekulanter kan få lov til at tabe skjorten, men det er vigtigt at småsparere og virksomheder beskyttes, og at bankerne kan fortsætte de daglige aktiviteter, som en økonomi ikke kan være foruden. Staten må samtidigt forhindre, at en flodbølge af folk bliver smidt ud af deres hjem.

### **2) Todelt kreditpolitik**

I stedet for ukritisk at pumpe milliarder ud til finansspekulanterne gennem national- og centralbanker skal vi målrette nationale kreditter til de dele af den fysiske økonomi, der kan komme til at lide under en kreditkrise, som hastigt forværres. Vi må forberede os på, at de tider, hvor et dansk indlånsunderskud kunne hentes på de internationale finansmarkeder, endegyldigt er forbi. Staten bør derfor bruge nationalbanken som en rigtig hamiltonsk nationalbank med en todelt kreditpolitik. Vi kan lade renten på udlån til finansmarkederne være rimelig høj, og samtidigt have billige kreditter på 1-2 procent til investeringer i industri, landbrug og infrastruktur, som staten udsteder gennem nationalbanken til private virksomheder via deres normale bankforbindelse. På lignende vis kan vi finansiere faste forbindelser over Femern Bælt, Kattegat og Øresund (Helsingør-Helsingborg), samt offentlige investeringer i motorveje, tog- og magnettoget, sygehuse, uddannelsesinstitutioner og forskning. Det kan sætte gang i økonomien, når den lånebaserede forbrugsfest tager af. Hvis krisen viser sig at føre til at almindelige familier ikke længere kan få rimelige realkreditlån o. lign. må staten ligeledes hjælpe til.

### **3) Et nyt Bretton Woods**

Det nuværende spekulationshærgede globale system må sættes under konkursbehandling og erstattes af en moderne version af det Bretton Woods-finanssystem, som Roosevelt tog initiativ til i 1944. Det nye system skal være kreditbaseret, som Roosevelt havde tænkt sig, ikke monetaristisk, så der er de

indbyggede mekanismer til at skabe kreditter til nationale og internationale projekter.

Det voksende oprør i den amerikanske befolkning, som resulterede i at Repræsentanternes Hus stemte nej til Bush-regeringens hjælpepakke, giver håb om at USA kan skifte politik og være med til at søsætte et nyt Bretton Woods-finanssystem sammen med Rusland, Kina og Indien, der allerede har signaleret at de vil være med. Det vil indebære at den nuværende konfrontationssøgende politik erstattes med en tilbagevenden til respekt for national suverænitet og samarbejde i ånden fra Den vestfalske Fred fra 1648. Andre ledende lande vil selvfølgelig også støde til.

I Italien har senator Oskar Peterlini sammen med 19 andre senatorer rejst et forslag i det italienske senat, om at regeringen skal arbejde for indførelsen af "et nyt system formet efter det nye Bretton Woods, som den amerikanske økonom Lyndon LaRouche har foreslået"<sup>iv</sup>, en tanke den italienske finans- og økonomiminister Tremonti allerede er en stor fortaler for. Den franske præsident Sarkozy har også netop annonceret, at han vil indkalde et krisemøde for at forberede en international konference om et nyt finanssystem.

Danmark burde være med og aktivt arbejde for et sådant nyt finanssystem, der vil genetablere faste valutakurser og råstofpriser landene imellem, og skabe langfristede kreditter til investeringer i produktion og infrastruktur. Samtidigt skal vi samarbejde om store projekter og udviklingsprogrammer (som f.eks. Den eurasiske Landbro), der vil tage op til to generationer at fuldføre, og som kan øge det videnskabelige og produktive niveau.

Ideologien om globalisering, og en ultraliberal frimarkedspolitik uden offentlig overopsyn og kontrol, har spillet fallit. Enten følger vi LaRouches anvisninger og vender tilbage til en politik, der sætter befolkningens ve og vel først og kan sikre realøkonomisk vækst, eller vi går en ny mørk tidsalder i møde med økonomisk sammenbrud, kaos og krig.

Derfor bør Folketinget afholde en hastehøring om finanskrisen og etableringen af et nyt Bretton Woods-finanssystem og invitere Lyndon LaRouche, som har været i stand til at forudsige krisen og ved, hvad der skal gøres, med som ekspert.

Tak for ordet.

---

<sup>i</sup> Kan læses på <http://www.sive.dk/valgflyvblad2.html>

<sup>ii</sup> Kan ses eller læses på: <http://larouchepac.com/media/2007/07/23/webcast-party-leaders-are-faking.html>

<sup>iii</sup> Kan læses på <http://www.schillerinstitut.dk/folketinget170108.html>

<sup>iv</sup> Kan læses på engelsk på: <http://larouchepac.com/news/2008/09/25/italian-senators-introduce-motion-calling-larouches-new-bret.html>

Bilag til foretrædet:

1. Tom Gillesberg/Schiller Instituttet:

[http://www.schillerinstitut.dk/finansssammenbrud\\_gaa\\_ikke\\_i\\_panic.htm](http://www.schillerinstitut.dk/finansssammenbrud_gaa_ikke_i_panic.htm)

2. Tom Gillesberg/Schiller Instituttet: [Anders Fogh bør ringe til Sarkozy så Danmark er med i dannelsen af et nyt finanssystem](#)

3. Tom Gillesberg/Schiller Instituttets foretræde den 17. januar 2008

<http://www.schillerinstitut.dk/folketinget170108.html>

4. LaRouche Political Action Committee: "LaRouche: There is a Plan B" og "To Save Wachovia, Restore Glass-Steagall": <http://larouhepac.com/files/pdfs/20080929-PlanB.pdf>

5. Resolution for en ny Bretton Woods-konference der blev introduceret i det italienske senat:

<http://larouhepac.com/news/2008/09/25/italian-senators-introduce-motion-calling-larouches-new-bret.html>